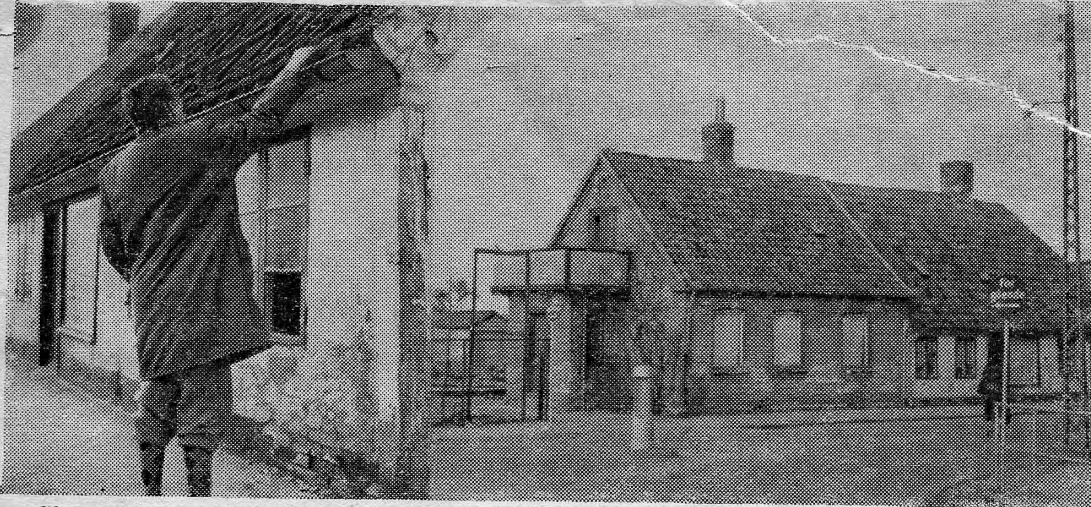

Støden staar nu for en udvidelse mod vest

De mindste huse skal falde. - Hvad var der i dem før i tiden?

Et af Roskildes mindste huse ligger i Støden. Det er nemt at naa tagrenden. 4-2-56

Roskilde.

Der er ved at ske en ændring ved den gamle byudkørsel mod vest. Der er kun ringe interesse for Stødens nutidige udseende, men naar forbipasserende i dag ser de to nederste delvis forladte huse, Støden nr. 34 og 36, ligge hen med tomme ruder og ubeboede stuer, siger de alligeve uvikaarligt: Hvad skal der ske her? Skal her ligge en høj kaserne?

Helt fast og afgjort kan der endnu ikke siges, hvilken ændring, der skal foretages, men røbes kan det dog, at der er forhandlinger i gang om bortsalg af hjørnegrunden til et benzinfirma med henblik paa paa hjørnet at anlægge en servicestation. I saa fald vil man kunne udvide hjørnepladsen og gøre fortovspladsen bredere, en forbedring for færdselen, der i høj grad tiltrænges dér paa stedet.

Hvornaar forberedelserne og overvejelserne er afsluttet, kan man heller ikke paa nuværende tidspunkt udtale sig om, men at afgørelsen maa være nær forestående tyder alt paa. Der er dog ingen fare for, at husene falder af sig selv, skønt særlig nr. 34 ser mere end faldefærdigt ud. De er sejge og gamle, og endnu i disse aftener kan man se varm røg strømme ud fra det ældste og mindste hus, nr. 34. Endnu er der trods alt mennesker, der hygger sig derinde i husets bedste del.

Da nr. 34 rummede en hel vævefabrik.

Naar, man ellers i dag gaar forbi de to huse, nr. 34 og 36, og, som det ses paa billedet, næsten synes nr. 34 er saa lille, at det er til at tage under armen og gaa med, saa skal man dog ikke her

tage det som udtryk for, at saa lave huse byggede man forhen overalt. Og sikkert skal man heller ikke udnævne huset til Roskildes mindste og laveste. Gadernes hævnning gennem tiden spiller én et puds, og saa lavt til jorden som nu har det absolut ikke haft fra begyndelsen.

Den beskedenhed og fordringsløshed, som forhen har kendetegnet kravet til boliger, er det derimod et udtryk for, og det endog til trods for, at husene gennem mange aar har været beboet af velmeriterede „fabrikanter“, et helt dynasti af haandværksvævere, som særlig fik deres opkomst ved at være vævere for Schmeltz paa torvet og mange andre privatfolk. Her sad det forrige aarhundredes kendte væverfolk i Roskilde, væver Andersen og hans væverfolk, Ole og Frands Frandsen, og her voksede Andersens søn, senere en af byens velgørere, købmand Carl Andersen, op, blev velgøreren Schmeltz's efterfølger og arvtager paa Raadhustorvet nr. 6, og boede selv en tid i Støden nr. 36, hvor han udenfor havde en smuk lille have med udsigtstaarn. Haven grænsede ned til engene, nu volden, og afløbet fra Blegdamskilden, der laa, hvor nu Borgegdet findes. I ældre tid havde den ældste Andersen — og maaske hans forgængere — blegeplads og opsigt med folks tøj om natten, og for at vise, vagten var vaagen, blæste de af og til natten igennem i et kohorn. Have og blegeplads, der hørte til huset, strakte sig helt ned til kilden i Højbrøndsstræde.

Hvor Matthison Hansen og Weyses aand levede.

Det nederste hus, nr. 36, som nu staar for nedrivning, ser betydelig mere nutidigt ud, skønt det vel ogsaa snart har et hundrede aar paa bagen. Ingen véd rigtig dets alder, men man mener, det er

opført i 1860erne af den ældste væver Andersen, der paa spindesiden blev bedstefar til familien Holmbom her i byen. Om der før den tid har ligget en anden ejendom der paa stedet, véd man ikke, men man har et autentisk minde om et „sidste hus paa højre haand“ i Støden. Og det endda fra Roskilde Domkirkes berømte organist, professor Hans Matthison Hansen.

Paa professor Weyses anbefaling fik H. Matthison Hansen embedet som organist ved domkirken, 25 aar gammel (1832), og den unge mand med familie slog sig ned i den rimeligvis i højeste grad beskedne bolig i Støden. Da var han endnu kun en H. M. Hansen eller hr. Hansen, der tilbød undervisning i sang og musik og ogsaa ret hurtigt arrangerede koncerter. I byens blad meddeler han i 1833, at „Billetter til Concerten erholdes hos mig, boende i Støden, sidste Hus paa højre Haand“. Numre paa husene havde man ikke. At han meget senere fik sit bekendte hjem paa Bondetinget er kendt, indtil hans død i 1890, men begavelse og geni har ikke haft noget med boligen at beskaffe. I de smaa lave stuer i Støden har professor Weyse sikkert ogsaa som hans velynder haft sin gang. Dette blot som et lille minde om, at selv det laveste i udseende har rummet evner og tanker, som endnu er i live.

„Nedad mod Støden!“ har det altid heddet, mod fattigboligerne før i tiden der udenfor paa hjørnet af Blegstræde, men med frie marker og frisk luft og ingen bebyggelse ud efter mod Hellig Kors Kilde foran sig. Saadan endte de sidste huse endnu i begyndelsen af dette aarhundrede i Støden, — i dag maa nogle af dem endelig falde for presset og kravet om plads udefra og om dem. f.